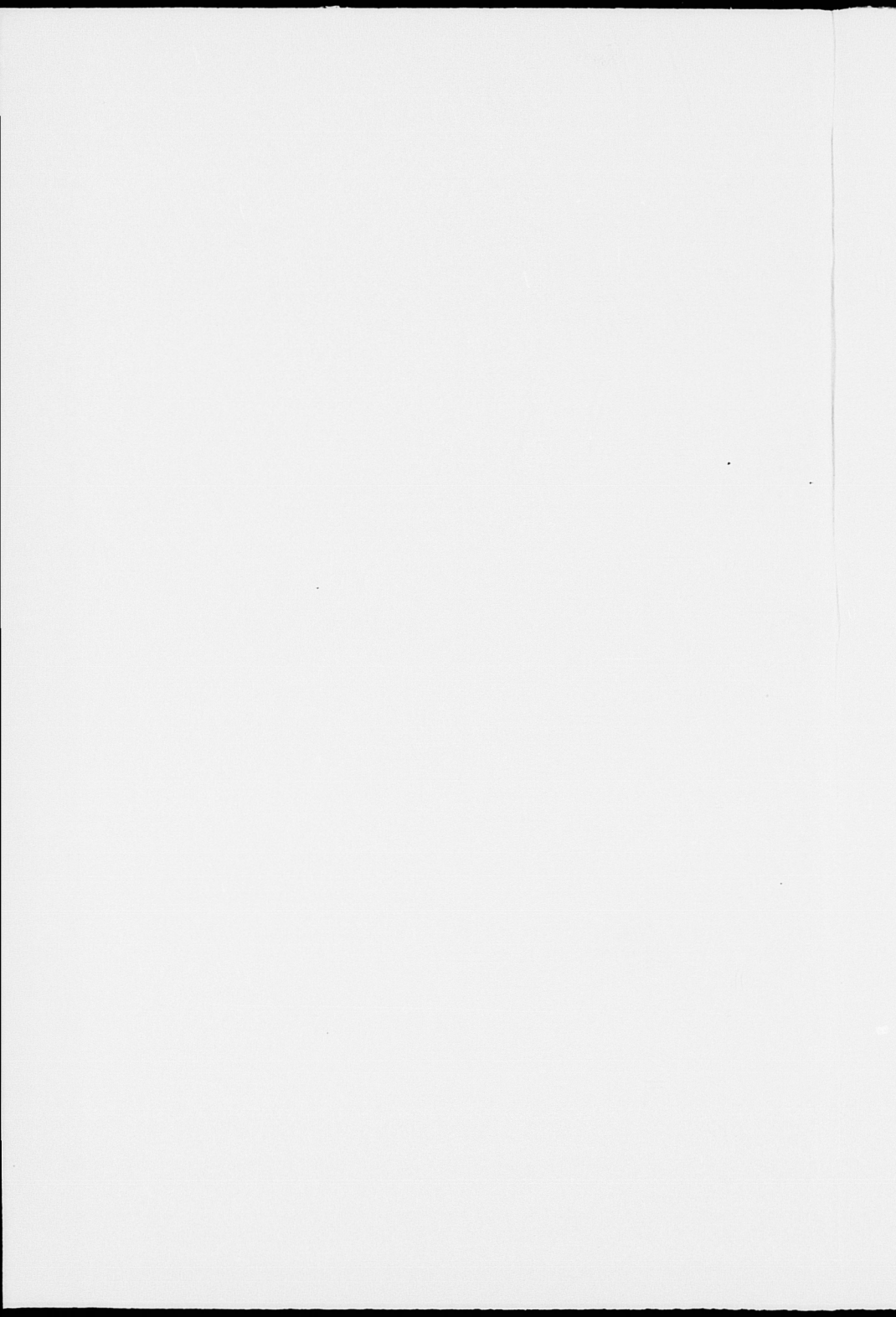

N

N

CU

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0523 7957

GUNNING 3. A. 21

1

W

LEIDDDRAAD

bij de godsdienstige opleiding

tot vorming van

DIACONESSEN,

DOOR

J. H. L. ROOZEMEIJER,

Predt te Arnhem.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

ARNHEM,
W. SWAAN,
1894.

Een leiddraad is geen handboek; een leiddraad geeft slechts de punten aan, die bij de mondelinge behandeling van het onderwerp in aanmerking moeten komen. Naast de veelzins voortreffelijke „Wenken voor Diaconessen” (Utrecht, v. Boekhoven) is er bij de opleiding der Zusters tot de gewichtige Diaconessentaak, ook voor zulk een leiddraad plaats. Ruste op het gebruik daarvan 's Heeren genadige zegen!

ARNHEM.

J. H. L. R.

LEIDDRAAD
bij de godsdienstige opleiding
tot vorming van
DIACONESSEN.

I.

De taak der Diacones is het verrichten van christelijken liefdedienst aan de zieken, in den geordenden weg van ambtelijke werkzaamheid.

- a.* Roeping der gemeente tegenover lijdenden, inzonder. zieken.
- b.* Plaats van de vrouw in dezen dienst.
- c.* Vroegtijdige aanstelling van Diaconessen. Rom. XVI: 1.
- d.* Wederopleving van dezen dienst sedert 1836. Uitbreiding in den tegenwoordigen tijd.
- e.* Eigenaardige vorm van samenleving in eene zusterschap.
- f.* Kerkelijk ambt; de band, die aan dit ambt verbindt, is niet onverbreekbaar, maar ook niet lichtvaardig ter zijde te stellen.

2.

Onder drie hoofddeelen laat zich de bespreking der taak van de Diacones verdeelen. Zij moet zijn: Christin; zieken-verpleegster; draagster van geestelijken zegen.

- a.* Onmisbaarheid van persoonlijk geloofsleven; even als bij den prediker door geene uiterlijke gaven te vergoeden.

- b.* Uitwendige dienst aan de zieken is eerste of naaste roeping. Niet voornamelijk evangeliste, maar verzorgster.
- c.* De uitwendige dienst is te verrichten met bedoeling van iets hoogers. Vanzelfsheid bij eene Christin; de weg tot het hart door uitwendig hulpbetoon; eigenaardig voor de vrouwelijke roeping.

I.

De Diacones als Christin.

3.

Het eerste vereischte in eene Diacones is, dat zij in besliste en bewuste overgave den Heiland toebehoort, wiens genade hare wederliefde opwekte.

- a.* Onwaardig, als het ambt om stoffelijke redenen begeerd wordt.
- b.* Onvoldoende, als er niets dan algemeene menschenliefde in het hart is.
- c.* Ongenoegzaam, zoo er nog slechts aanvankelijke toegekeerdheid is.
- d.* Het vereischte is: in Jezus den Heiland gevonden te hebben. Joh. VI : 68.
- e.* De verzekerdheid van het geloofsleven is eerst te vinden bij de hoogste ontwikkeling van dat leven. Rom. VIII. 2 Tim. IV : 7, 8.

4.

De duurste roeping der Diacones is daarom te blijven in

de gemeenschap met den Heer, en op te wassen in geloof, hoop en liefde.

- a.* Ontwikkeling van geestelijk leven, afhankelijk van het verbonden blijven aan den Heer. Joh. XV : 1—6.
- b.* Het Christelijk leven in zijne drie grondvormen, 1 Cor. XIII : 13, en in zijne vruchten, Gal. V : 22.

5.

Deze ontwikkeling van geestelijk leven is slechts mogelijk door Schriftonderzoek en gebed, gesteund door de viering des Avondmaals.

- a.* In de Schrift spreekt de Heer tot den mensch; in het gebed de mensch tot den Heer; in de Avondmaalsviering ontmoeten beiden elkander.
- b.* Gebruik der middelen onmisbaar tot verkrijging van het doel.

6.

Het Schriftonderzoek toont den Heer en Zijne gaven, en de daaruit voortvloeiende roeping des Christens.

- a.* Christus de Openbaring des Vaders, de Uitlegger der wet, het Licht aangaande de leidingen der voorzienigheid. Joh. XIV : 9. Matth. V : 17 verv. Matth. VI : 24—32.
- b.* Christus gegeven tot rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. 1 Cor. I : 30.
- c.* Christus de mededeeler des H. Geestes. Hand. II : 33.
- d.* De Christen geroepen tot beheersching van het vleesch, tot zegenverspreiding in de wereld, tot verheerlijking Gods. 1 Cor. VI : 20. Matth. V : 13—16. 2 Cor. III : 5—9.

7.

Het gebed is de uitgang der ziel tot God, in dankzegging

en schuldbelijdenis, vragende om geestelijke en tijdelijke gaven.

- a.* Gemeenschappelijk en eenzaam gebed, formulier-gebeden en vrije gebeden.
- b.* Noodzakelijkheid en rechtmatigheid van dankend bidden. Phil. IV : 6.
- c.* Belijdenis van zonde en van zonden. Ps. XXXII. Luc. XVIII : 13.
- d.* Beden om geestelijke gaven en hare vervulling. Luc. XI : 13.
- e.* Beden om tijdelijke gaven, verhoord en niet verhoord. Ps. LXV : 3. Deut. III : 26. Matth. XXVI : 39.

8.

Het Avondmaal verzekert de instandhouding van het verbond, door God opgericht in den Doop.

- a.* Beteekenis en zegen des Doops. Matth. XXVIII : 19.
- b.* Beteekenis en zegen des Avondmaals. Luc. XXII : 19, 20.
- c.* Vereischten in den Avondmaalganger.
- d.* Wanbegrip omtrent het onwaardiglijk eten des Avondmaals. 1 Cor. XI : 20—23.

9.

Het leven uit God, door deze middelen gevoed, moet zich openbaren in zelfverloochening, ijver, waakzaamheid en alomvattende liefde.

- a.* Zelfverloochening tegenover zelfzucht. Matth. XVI : 24.
- b.* Ijver in het besteden aller krachten, gebruiken van alle gelegenheden. Matth. XXV : 14—29.
- c.* Waakzaamheid ten opzichte van boezemzonden en het geven van ergernis. Matth. XVIII : 6—9.
- d.* Liefde om Christus wil, jegens de medegeloovigen en jegens de nog onbekeerden. 2 Petr. I : 5—7.

De algemeen-Christelijke roeping tot den dienst des Heeren heeft de Diacones te vervullen in een bepaalde ambtstaak.

- a.* De roeping der Diacones staat niet boven de algemeen-Christelijke, maar is een bepaalde vorm daarvan.
- b.* Het persoonlijk geroepen zijn tot dit ambt ligt in de samentreffing van deze drie zaken: eigene keuze, geschiktheid, omstandigheden.
- c.* Het ernst maken met deze roeping sterkt de kracht, weert de wispelturigheid, onderhoudt de blijmoedigheid.
- d.* Roeping tot verandering van werkring moet zeer duidelijk zijn.

De Diacones vervult deze roeping als lid eener geordende zusterschap; hieruit vloeien eigenaardige verplichtingen voort.

- a.* Onbepaalde en blijmoedige gehoorzaamheid aan de Moeder des Huizes is van zelf sprekende plicht; is onmisbaar voor een geregelde gang van den arbeid; is een voorrecht dat van al te zware persoonlijke verantwoordelijkheid ontheft.
- b.* Het samenleven en samenwerken met andere zusters geeft steun in den arbeid, maar roept ook tot inschikkelijkheid tegenover gebreken van anderen, en tot bereidheid om de minste te willen zijn.
- c.* De zusterschap is voor de Diacones als een familieband, die gewis niet afzondert van de buitenwereld, maar toch tot bijzondere trouw en vertrouwelijkheid de onderscheidene leden verplicht.

II.

De Diacones als ziekenverpleegster.

12.

Als ziekenverpleegster moet de Diacones zich daardoor kenmerken, dat zij haren arbeid verricht uit liefde tot den Heiland, en als vervulling eener door Hem opgelegde taak.

- a.* Dankbare wederliefde tot den Heiland moet éénige en voldoende drijfveer zijn.
- b.* Medelijden en zucht om nuttig werkzaam te zijn, kan deze liefde niet vergoeden.
- c.* Hij, die als Redder en vertrooster kwam, heeft aan Zijne gemeente de taak nagelaten zielen te winnen, en in lichamelijken nood verzachting te brengen.
- d.* De Diacones heeft daartoe van de gemeente eene ambtelijke roeping ontvangen.

13.

Dit beginsel geeft wijding en beteekenis ook aan de geringste diensten.

- a.* Diacones is: dienaar. Daarom is geen arbeid haar te gering.
- b.* Verrichten van het voor de hand liggende is het middel om hooger en zegen te ontvangen.
- c.* Verzachting van smart is de weg om toegang te verkrijgen tot het hart.

14.

Om de zieken waarlijk van nut te zijn, heeft de Diacones behoefte aan theoretische kennis, praktische oefening en liefderijk geduld.

- a.* De geestelijke drijfveer tot haren arbeid ontslaat de Diacones niet van ernstige studie van alles wat zij als ziekenverpleegster behoort te weten, maar spoort juist daartoe aan. Van het onderwijs der geneesheeren is daarom nauwgezet gebruik te maken.
- b.* Naast de opgezamelde kennis is de gestadige oefening, met het bewuste voornemen van inderdaad geoefend te worden, van het hoogste gewicht.
- c.* Kennis en oefening beide komen aan de zieken slechts dan ten goede, als de Diacones met liefderijk geduld zich aan hen toewijdt, en voortdurend de verzachting van hun lijden en hunne genezing bedoelt.

15.

Van groot belang voor haren arbeid is het, dat de Diacones blijk geve van een kalmen, opgewekten zin, en dat zij inschikkelijkheid met vastheid wete te paren, waar dat noodig is.

- a.* Kalme opgewektheid houdt het midden tusschen vroolijkheid, die ongepast, en somberheid, die voor den lijder neerdrukkend zijn zou.
- b.* Tegenover krankheid en smart is groote inschikkelijkheid noodig; ook tegenover wisselende wenschen der lijders.
- c.* Die inschikkelijkheid mag echter nimmer iets toelaten wat voor de herstelling schadelijk zijn zou.

16.

De verhouding der Diacones tot den geneesheer is die van de helpende hand tot het denkend hoofd.

- a.* De Diacones handele nooit tegen eenig voorschrift des geneesheers.
- b.* De Diacones zij opmerkzaam op het waarnemen van

alle ziekteverschijnselen, waarop de geneesheer wil dat zij zal acht geven.

- c. In geen geval, en onder geen voorwendsel, late de Diacones zich verlokken tot het uitspreken van een oordeel over de behandeling der ziekte door den geneesheer.

17.

De Diacones vleie den kranke met geene ijdele hoop, noch verschrikke hem door bedreiging met den dood. Zij zoeke hem te brengen in de stemming, waarin hij dood en leven rustig in 's Heeren hand kan geven.

- a. Het is eener Christin onwaardig, en het is verraad plegen aan de zielen, als het bestaand gevaar geloochend wordt.
- b. Een dreigen met den dood is geen van God gewild middel om geestelijken zegen te brengen.
- c. Sterven of herstellen wordt eene vraag van ondergeschikt belang voor wie in Christus geborgen is.

18.

Tegenover de zieken en hunne omgeving te zamen betaamt aan de Diacones ingetogenheid, bescheidenheid en onbaatzuchtigheid. In haar hart beware zij den ootmoed voor God, die ook tegenover menschen nederig doet blijven.

- a. Ingetogenheid, door Christelijke reinheid gesteund, moet wapenen tegen gevaren, die zouden kunnen ontstaan door eene vertrouwelijkheid, die een natuurlijk gevolg is van gewaardeerde verzachting, in lijden aangebracht.
- b. De bescheidenheid is natuurlijk uitvloeisel van het besef van dienares te zijn; ze houdt de Diacones

terug van te willen heerschen in de gezinnen, waarin zij verpleegt.

- c. Ook waar het persoonlijk ontvangen van geschenken verboden is, bestaat nog het gevaar van voordeel te willen trekken uit aanrakingen, waarin men komt. De Diacones blijve bedenken, dat wie eigene belangen voor oogen houdt, haar loon weg heeft.
- d. Boven lof of blaam is niemand verheven, maar de gedachte van voor den Heer en niet voor de menschen te arbeiden, geeft aan beide eene ondergeschikte beteekenis.

III.

De Diacones als draagster van geestelijken zegen.

19.

Christelijke liefdearbeid moet van zelf het aanbrengen van hooger zegen dan uitwendige verpleging bedoelen.

- a. Zooveel hooger als de ziel staat boven het lichaam, zooveel hooger waarde heeft geestelijke zegen boven uitwendige hulp.
- b. De geestelijke zegen laat zich niet evenzeer op rechtstreeksche wijze aanbrengen als de uitwendige hulp. Terwijl de Diacones dit hoogste doel steeds voor oogen houdt, late zij zich leiden op de wegen, die God voor haar baant.
- c. Liefde, zachtmoedigheid, lankmoedigheid en juisten tact zijn voor *haren* arbeid nog méér de eigenaardige vereischten, dan voor eenigen anderen arbeid ten dienste van het Godsrijk.

Het ontvangen van geestelijken zegen is: deel verkrijgen aan Gods gave in Christus geschonken. Wie daaraan bevorderlijk wezen zal moet dus niet alleen die gave kennen, maar ook de verhouding, waarin de zielen, die men tot zegen wenschte te zijn, tot deze gave staan.

- a.* Het eerste en onmisbare vereischte om tot zegen te wezen is: zelf te leven in de gemeenschap met den Heer.
- b.* Daarnaast is kennis noodig van het menschelijk hart in 't algemeen, en, zooveel mogelijk, van de bijzondere gesteldheid der harten waarmede men in aanraking komt. Groote schade, die het miskennen der verscheidenheden aanbrengt.

De meest gewone zielstoestand, dien de Diacones aantreft, is: stompzinnige onverschilligheid voor alle hoogere dan lichamelijke behoeften.

- a.* Die onverschilligheid is nog geene opzettelijke vijandschap; er is schuld, en er is, wat tot verontschuldiging strekt.
- b.* Geen andere weg om diepere behoeften te doen ontwaken, dan liefdebetoon en verzachting des lijdens.
- c.* Gewoonlijk gaan met deze stompzinnigheid onkunde en wanbegrippen omtrent den dienst Gods gepaard.

Ook waar behoeften aanwezig zijn of beginnen te ontwaken, is vaak geslotenheid des harten een beletsel tegen de invloeden des Evangelies.

- a.* Die geslotenheid heeft een zeker recht, in zoover het

binnenst van een menschelijk hart een heiligdom zijn moet, dat alleen voor God open staat.

- b.* Die geslotenheid is dikwijls een gevolg van vroeger ondervondene onbescheidene inmenging.
- c.* Vertrouwen kan niet afgedwongen, maar slechts door liefde uitgelokt en op het gebed verkregen worden.
- d.* Nooit worde tot anderen gesproken over vertrouwelijke uitstortingen des harten.

23.

Hoe veelvuldig ook de schakeeringen mogen zijn, in de verhouding tot God zijn alle zielen te verdeelen in afkeerigen, heilzoekenden en toegebrachten.

- a.* Kenmerkend verschil dezer drie klassen.
- b.* Verscheidenheden in elke daarvan.

24.

Bij de meeste zieken zal de Diacones den natuurlijke toestand des menschen ontmoeten. Die natuurlijke toestand des menschen is afkeerigheid van God, van Zijn Evangelie en van het leven in Zijnen dienst.

- a.* Meer of minder besliste uiting dezer afkeerigheid.
- b.* Aanwezigheid daarvan, ook waar eene Christelijke opvoeding Christelijke vormen en indrukken aanbracht.
- c.* Oorsprong dier afkeerigheid in hoogmoed en zondelust des harten.
- d.* Krankheid en lijden genezen deze afkeerigheid niet van zelf; zij verbitteren vaak in plaats van te verteenen.
- e.* Voorwendzels tot rechtvaardiging dezer afkeerigheid: wetenschappelijke bezwaren, gebreken der geloovigen, tevredenheid met eigen deugd.

- f.* Openbaring van eigen blijmoedig en werkdadig geloof, kan onder Gods zegen begeerte naar iets beters doen ontstaan.

25.

In andere kranken vindt zij een zoeken naar God. Eene vrucht van voorbereidende genade is het, waar de natuurlijke afkeerigheid heeft plaats gemaakt voor heilbegeerte, al is ook deze zielstoestand nog slechts een aanvang van iets beters.

- a.* Kennelijk onderscheid tusschen dezen toestand en dien der afkeerigheid.
- b.* Heilbegeerte een doorgangstoestand.
- c.* Aandoeningen en indrukken nog geen bewijs van bekeering, veel min van wedergeboorte.

26.

Onderscheidene beletselen moeten overwonnen worden, eer de heilbegeerte een zoeken wordt met het gansche hart.

- a.* Verstandelijke beletselen, door gebondenheid onder eene noodlotsleer, of door een zoeken van den grond des behouds in bevindingen.
- b.* Een hinken op twee gedachten.
- c.* Een streven naar eigene gerechtigheid.
- d.* Onbeledene en onbestredene zonden.
- e.* Vertragen in het gebed.

27.

Wat de Diacones aan deze zielen moet trachten aan te brengen wordt bepaald door hunne behoeften. De ware behoefte der heilzoekenden is méér nog een beter leeren kennen van- en vertrouwen op Christus, dan een doorvorschen van eigen gemoedsgesteldheid.

- a.* Zelfkennis is onmisbare voorwaarde, maar redmiddel is alleen het geloof.
- b.* Steunen op het volbracht verzoeningswerk, en niet verachten van de zwakke aanvangers.
- c.* Een wandelen overeenkomstig het aanvankelijk verkregen licht.
- d.* Een aanhouden in het besef, dat eerst wie gevonden heeft zalig is.

28.

Tegenover de toegebrachte geloovigen onder de zieken met wie zij in aanraking komt, heeft de Diacones eene taak van vertroosting, leiding en ondersteuning.

- a.* Lichamelijk lijden geeft aanleiding tot neergebogenheid des geestes.
- b.* Tijden van krankheid zijn tijden van afzondering, die het geestelijk leven moeten vooruit brengen.
- c.* Met lichamelijk lijden gaat vaak aanvechting der ziele gepaard.
- d.* De roeping tot Godverheerlijking houdt in krankheid niet op, maar verkrijgt eene bijzondere gestalte.

29.

Behalve de verschillende zielsgesteldheid, brengt ook de onderscheidene lichamelijke toestand bijzondere roeping voor de Diacones mede.

- a.* Bij de nadering des doods bepale zich de toespraak tot weinige woorden, vooral tot woorden der Schrift
- b.* Bij langdurige krankheid legge de Diacones zich toe op afwisseling in hetgeen zij aan de ziel heeft aan te bieden.
- c.* Bij herstelling zij het haar streven, dat de lijder het

in de krankheid ontvangene beware, en met gesterkte kracht de nieuwe verzoeken en beproevingen des levens tegen ga.

30.

Om zooveel mogelijk voor allen alles te zijn, onderhoude de Diacones een gebedsleven, dat haar in nauwe gemeenschap met den Heer doet staan.

- a.* Voortdurend geven is niet mogelijk zonder voortdurend ontvangen.
 - b.* De frischheid van eigen geestelijk leven is slechts te bewaren door een getrouw gebruik van de middelen der genade.
-